

Sjønstå gård, et klyn- getun med ei lang historie

SJØNSTÅ GÅRD dukker for første gang opp i kildene i et skattemann-tall fra 1665. Det er ikke påvist arkeologiske funn som kan påvise tidligere bosetting her. Andor Karolius Hansen født på Sjønstå i 1894, døde ugift i 1973. Andor overtok gården etter sin far og drev den på festekontrakt fram til sin død i 1973. Deretter ble Øvergården liggende øde og gårdsdriften på Sjønstå gikk dermed over i historien. En trehundreårig sammenhengende jordbruksperiode var slutt. I januar 2002 ble gården foreslått freda av fylkesrådet. I 2006 freda Riksantikvaren Sjønstå

SJØNSTÅ, ET TUN TO GÅRDER

I matrikkelen av 1666 er det oppført to oppsittere på Sjønstå, to brødre ved navn Baard Pedersøn og Guttorm Pedersøn. Så i 1776 ble gården reelt delt i to like store deler og solgt til private.

Bruk nr 1 NERGÅRDEN

I 1801 fikk skipper og propiritær Cristen-Ellingsen, indre Leivset, kongelig skjøte på denne eiendomen, hans etterkommere, Joakim Håkon Andersen, indre Leivset som var gift med Amalie Normann d.y. solgte Nergården til Sulitjelma gruber i 1891. Gården var hele tiden bygslet bort til brukerne. I 1959 tok gårdsdriften slutt. I dag er Nergården i privateie og brukes til feriehus, vis derfor hensyn til dette når du ferdes på tunet.

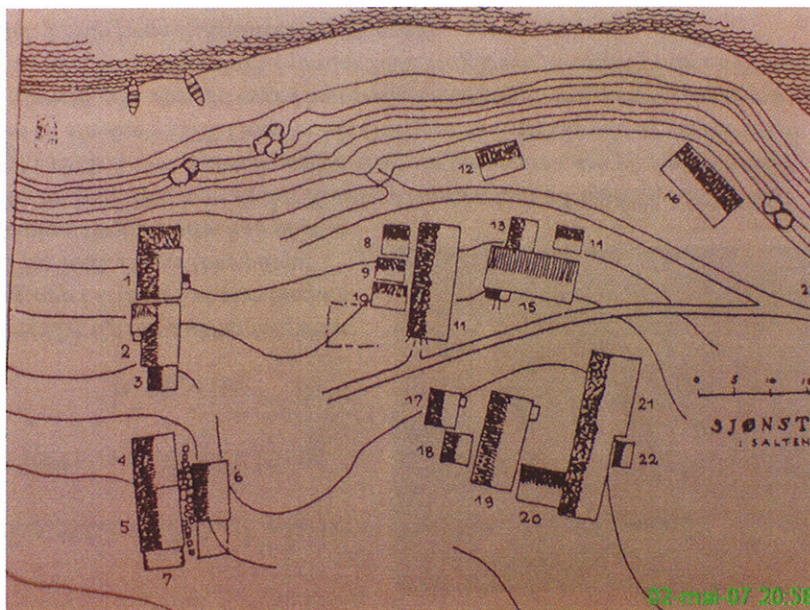
SJØNSTÅ GÅRD -
INFORMASJON

FISKERBONDEN PÅ SJØNSTÅ

Vannveien var ferdselsåren på Sjønstå som for de andre som levde langs Skjerstad og Saltenfjorden. Folk livnærte seg med kombinasjonen jordbruk og fiske. I skiftet etter kårkone Ingeborg Pedersdatter 1. desember 1800 finner vi blandt annet halvdelen av et åttringsnaust, 700 liner, 10 kabler(taug), 2 jukser, 1 valbein, sjøbruk på Finneid: 2 seksringer, et seksringsnaust, ei kastenot, 2 sildgarn, halvparten av ei rorbu på Skrova. Videre skrives det om skyld til Bergen, noe som de fleste som drev fiskerier hadde i større eller mindre grad. Dette viser at Sjønstå

ikke var noen avsidesliggende fjellgård som man kanskje skulle tro når man farer landeveien hit.

UTGITT AV STIFTELSEN SJØNSTÅ GÅRD

Bruk nr 2 Øvergården

I 1800 overtok Willum Enoksen bygslet etter sin far. Han kjøpte denne eienommen og ble selveier. Hans etterkommer Hans Johansen solgte Øvergården i 1891 til Sulitjelma Aktiebolags Gruber, men drev gården på festekontrakt for de nye eierne. Sulitjelma Aktiebolag gruber kjøpte begge brukene for å fritt kunne frakt ut malm

fra Sjønstå. Øvergården eies i dag av stiftelsen Sjønstå gård. Det er utført et omfattende restureringsarbeid på brua, og nå står husene for tur.

KLYNGETUN

Sjønstå er et klyngetun. Det er totalt 22 hus på tunet. Sjønstå gård er fredet fordi den er en del av Sulitjelmagruvenes historie og samtidig representerer en tunform som var typisk i Nordland før 1900, men som i liten grad er bevart. Riksantikvaren anser derfor Sjønstå gård som et kulturminne det er av nasjonal interesse å bevare, både som kilde til kunnskap og forskning og som opplevelsesgivende element i miljøet

BELIGGENHET OG LEVEMÅTE

Jorda til gården ligger i terrasser oppafør tunet. Gården ble anlagt på den nederste av disse terrassene. For å kunne se dette må du gå oppover stien ved Øvergården. Planene/terassene har navn som GÅRDSMOEN, ØVSTMOEN, BENKAN, TREMOEN OG HAUAN som ligger øverst.

BRUA

Brua over Sjønståelva er ei hengebru fra 1920. Da brua var ny hang det et skilt med ordlyden "MAKS EN HEST AD GANGEN" og siden brua nå etter et omfattend arbeid er satt tilbake til den stand den var i kan du trygt ferdes over den.

UTGITT AV STIFTELSEN SJØNSTÅ GÅRD